

## **Bài thuốc Đông y trị chứng thận khí hư**

Đông y cho rằng: “Khi bệnh nhân ăn uống, đại tiện, tiểu tiện - bình thường. Nhưng lưng và chân nặng nề, vùng rốn và bụng đau...”

Đông y cho rằng: “Khi bệnh nhân ăn uống, đại tiện, tiểu tiện - bình thường. Nhưng lưng và chân nặng nề, vùng rốn và bụng đau, xem mạch bộ xích tay phải và tay trái, có mạch phù và sác, đó là bên dưới thực. Đại, tiểu tiện khó, ăn uống lúc khá, lúc kém, lưng và chân nặng nề, đi lại khó khăn, đó là chứng thận khí hư”.

Chứng thận khí hư là do nguyên khí trong thận hư suy, xuất hiện các chứng trạng về công năng của thận bị giảm sút. Bệnh phần nhiều do tiên thiên bất túc, do mắc chứng hư lao làm tổn thương quá mức hoặc do ốm đau lâu ngày, do tuổi cao thận khí suy yếu hoặc do tình dục quá độ làm tinh khí hư suy liên lụy đến thận mà sinh ra bệnh. Chứng thận khí hư thường gặp trong các bệnh như: tai điếc, tai ù, hư lao, đau lưng, hai chân lạnh, liệt dương, di tinh, có trường hợp rối loạn cương dương, nam giới dẫn đến vô sinh...

Biểu hiện: thính lực giảm, tai ù, choáng váng, lưng gối yếu mỏi, ban đêm tiểu tiện nhiều lần, hoạt tinh, táo tiết, lưỡi nhợt, rêu lưỡi trắng, mạch tế nhược.

Theo Đông y, thận chứa tinh, tinh hợp với chí, thận khí hư thì hay chuột rút. Chứng thận khí hư thì khí trong thận khí không bền, khi giao hợp xuất tinh sớm, do dương không khống chế được âm nên đêm đi tiểu nhiều lần. Do thận khí hư, thận không đủ tủy để nuôi dưỡng não cho nên bệnh nhân hay choáng váng, ù tai, tai điếc.

Có thể thấy rõ chứng thận khí hư với các chứng trạng ở hạ tiêu khá đột xuất và khá nặng như: Hạ tiêu hư hàn không đủ sức ấm để khống chế thủy dịch cho nên tiểu tiện không tự chủ được. Chứng thận khí hư bệnh chủ yếu ở hạ tiêu. Cơ chế của chứng thận khí hư giới hạn ở nguyên khí của tạng thận hư yếu gây nên. Tùy từng trường hợp mà dùng bài thuốc phù hợp như sau:

**Chứng thận khí hư xuất hiện bệnh yêu thống** (đau lưng). Lưng là phủ của thận, nếu xoay chuyển khó khăn là thận sắp suy bại. Bệnh phần nhiều do những nhân tố như: ốm lâu ngày, tuổi cao, phòng dục quá độ làm cho thận bị hư tổn mà sinh bệnh.

*Triệu chứng:* Lưng đau mỏi dai dẳng không dứt, khi mệt nhọc thì bệnh tăng lên, khi nằm thì đỡ đau.

*Điều trị:* Bổ thận, khi thận mạnh thì hết đau lưng.

*Bài thuốc “Thanh nga hoàn”* phối hợp với bài *“Tả quy hoàn”*: bổ cốt chi 16g, đỗ trọng 30g, hồ đào nhục 12g. Hoặc

*Bài tả quy hoàn:* thực địa 20g, ngưu tất 8g, hoài sơn 12g, kỷ tử 12g, sơn thù nhục 8g, thỏ ty tử 12g, lộc giác giao 12g, cao quy bản 16g.

*Cách dùng:* ngày một thang sắc 3 lần, uống 3 lần trong ngày, uống trước khi ăn khi thuốc còn ấm.

**Chứng thận khí hư xuất hiện các chứng:** tai điếc, tai ù, chóng mặt, choáng váng. Thận chủ về tai, thận khai khiếu ra tai. Thận hư thì tinh không dâng lên cho nên thính lực giảm. Thận hư thì thủy suy mà mộc chao đảo.

*Triệu chứng:* Bệnh nhân tai ù, tai điếc, hoa mắt, chóng mặt, tinh thần ủy mị, lưng yếu mỏi.

*Điều trị:* bổ thận, tráng dương sinh tinh khí.

*Bài thuốc “Nhĩ lung tả từ hoàn”* hoặc bài *“Hữu qui hoàn”*: đỗ trọng 12g, đương quy 12g, hoài sơn 12g, kỷ tử 12g, lộc giác giao 12g, nhục quế 8g, phụ tử (chế) 8g, sơn thù nhục 10g, thỏ ty tử 12g, thực địa 20g. Tán bột làm viên hoàn mật ong, mỗi viên 5g.

*Cách dùng:* ngày uống 3 lần mỗi lần uống 2 viên với nước đun sôi để ấm.

**Thận khí hư xuất hiện chứng dương nuy, di tinh:** Do buồng thả tình dục, phòng lao quá độ tổn hại thận khí mà sinh bệnh.

*Triệu chứng:* Liệt dương, di tinh, tảo tiết, sinh lý giảm sút, tinh thần mệt mỏi, choáng váng, tay chân lạnh mà yếu.

*Điều trị:* Bổ thận tráng dương, cố tinh.

*Bài thuốc:* “*Ban long hoàn*” hoặc bài *“Kim tủa cố tinh hoàn”*: thực địa 16g, thỏ ty tử 16g, bổ cốt chỉ 12g, bá tử nhân 12g, phục thần 12g, lộc giác giao 16g. Tùy chứng trạng của bệnh nhân có thể gia giảm cho thích hợp.

*Cách dùng:* Sắc uống ngày 1 thang, uống 3 lần trong ngày, uống trước khi ăn, khi thuốc còn ấm. Có thể làm viên hoàn mật, ngày uống 3 lần mỗi lần 2 viên. Bài “*kim tủa cố tinh hoàn*”: kiềm thực 40g, long cốt 40g, tật lê 40g, liên tu 40g, mẫu lệ 40g, liên tử 40g. Có thể làm viên hoàn hoặc sắc uống. Nếu sắc uống thì dùng liều lượng khác.

*Cách dùng:* Viên hoàn mỗi viên 5gr, ngày uống 3 lần mỗi lần uống 2 viên trước khi ăn, uống với nước đun sôi để ấm. Nếu dùng thuốc sắc ngày uống 1 thang, uống 3 lần trong ngày.

**Do thận khí hư xuất hiện chứng hư lao.** Do phòng lao quá độ, lao động mệt nhọc, ốm lâu ngày, do già yếu mà sinh bệnh.

*Triệu chứng:* Đầu choáng váng, tai ù, thính lực giảm sút, lưng gối mỏi, hay tiểu tiện về ban đêm...

*Điều trị:* Đại bổ nguyên khí.

*Bài thuốc:* “*Hà sa đại tảo hoà*”: tử hà sa 1 bộ, thực địa 100g, thiên môn 48g, hoàng bá 48g, đỗ trọng 48g, mạch môn 48g, quy bản 48g, ngư tấu 60g.

*Cách dùng:* Tán bột làm viên hoàn mật ong, mỗi viên 5g, ngày uống 3 lần mỗi lần uống 2 viên với nước đun sôi để ấm.

**TTND.BS. Nguyễn Xuân Hương**

<http://suckhoedoisong.vn/bai-thuoc-tri-chung-than-khi-hu-n129626.html>